

Novák Gábor

# KOPONYÁJUK BÁDOGSISAK

WORLD PRESS PHOTO

2017-10-15 | NOVELLA, WORLD PRESS PHOTO



Eljövételét, akár egy vihart, órákkal érkezte előtt sejtteni lehet, elárulják a villanyvezetékekről felrebbenő verebek, a téren pusmogók félbe-félbeszakadó beszélgetése, egy vendégmunkás mozdulata, amint poron, havon, szemétkupacokon áttántorogva megborzong, és félősen összébb húzza magán kinyúlt kabátját.

Mindig ugyanúgy érkezik, baljós előjelekkel. Üzletek rolói zuhannak alá guillotine-csapódással, a csoportokba verődött járókelők visszafojtják lélegzetüket, és pislogás nélkül próbálják elkapni azt a bizonyos első pillanatot – hiába.

## ugyanaz az akarat

A városház homlokzatán zászló csattog, nyitva felejtett spalettát csapkod a szél, és mielőtt bárki eszmélne, megmoccan egy alak, utána a többi is, sorra, karok és lábak veszik át a ritmust, bakancsok dobbannak ütemre, a mellékutcákból tömeg hömpölyög elő, barna, khakiszín és csukaszürke testek, koponyájuk bádog-sisak, arcuk gázmaszk, szemük rideg üveglencse. Sűrű sorokba rendeződnek, ugyanaz az akarat hatja át őket, hullámaik mögül pedig elősejlik valami nem-emberi.

Hőkölne és menekülne, akit nem fertőzött az őrület, sikoly hasít a cementszürke ég felé – Moloch! –, de a magányos hangot elnyomják a felharsanó jelszavak.

Az összesűrűsödő massa eléri a kritikus tömeget, zavart kelt a gravitációban, ráncosra-hullámosra gyúri a téridőt: régmúlt pillanatok ékelődnek a jelenbe, hogy egy villanással később átadják helyüket a még meg nem történt eseményeknek. Érintetlen őserdő mélyén kannibál neandervölgyiek és történelem előtti fejtáncosok festik magukat fehérre, gázálcok, rohamsisakok utánozzák őket majomszerű obszcenitással, tojással-liszttel szórják be egymást, hogy megkülönböztessék magukat az idegenektől – aki más, mint ők, pusztuljon.



Pár méterrel és évezreddel arrébb már a lehetséges jövők egyikét mutatja a téridő deformált szövete – Moloch, Moloch mindenütt, agyvelősorvasztó jelszavak és értelmetlen napiparancsok, gyárkémény-agyarak, szupersztráda-érrendszer, hipermodern, neonfényben úszó börtönök, szárazon roppanó verdiktek, embertelen törvények, melyek egyetlen célja, hogy betartassák őket. Egy gyűrődött téridő-szeletben Moloch milliányi megafon-torka harsogja, hogy betiltották a Napot, fénye csupán idegen ügynökök megtévesztő mesterkedése – a bűnös deviánsokat, akik fényes nappal lámpa nélkül mutatkoznak, csakhamar elnyeli valamelyik üveg- és acélkolosszus átnevelőintézet.

Páriák húzzák meg magukat egyszoba-konyha társbérletekben, prostituáltak futnak át az úttesten, fejüket lesunyják a rájuk zuhogó intelmek záporában, sírás bugyborékol a mellékhelyiségek bezárt ajtaja mögött, hallgatásra kényszerült, alkoholba menekült írók gyulladnak, kék lánggal lobogó flanelingük a visszanyelt igazság fáklyája.

## szöges talp az arcba

A kép remeg, fókuszát veszti. Ahogy a nagyra nőtt rákos daganat a saját pusztulását okozva kizsigereli és megöli a gazdatestet, Moloch is felfalja saját magát: testek tipornak egymásra,

könyök a gyomorszájba, szöges talp az arcba, vértócsákat és kitört fogakat hagynak maguk után. Előbb csak néhány botladozó figura szakad ki a masszából, majd ahogy gyengül a vonzás, egyre több, a gravitációs örvény elcsitul, eltűnik a messzi múlt és a lehetséges jövő – a város főtere üresen tátong, kövein tojáshéj-darabok, eldurrant petárdák, felette csak végtelen-tiszta üresség.

Az utcákon törődött alakok tántorognak hazafelé, letépiük fejükről a maszkot és sisakot, koponyájuk gőzöl a hidegben, hajukban csirizzé állt össze a veríték és a szerteszórt liszt. Néhányan a lábukat húzzák, mások zúzódott könyöküket tapogatják, amint hazaérnek, levetkőznek a fürdőszobában, kék foltjaikat nézik. Végül, mint akik víz alól buknak fel az utolsó pillanatban, felsóhajtanak.

kép | Antonio Gibotta, Olaszország, Agenzia Controluce, Emberek, 2. díj, sorozat

A spanyolországi Ibi lakói minden év december 28-án katonai puccsparódiát rendeznek, lisztet szórnak és tojást hajigálnak egymásra, petárdákat robbantanak. Férfiak "Els Enfarinats" (A lisztesek) nevű csoportja veszi át a város irányítását, képtelen törvényeket hoz és megbírságolja a törvényszegőket. Egy másik csoport, "La Oposicio" (Az ellenzék) megpróbál rendet teremteni. A nap végén a bírságokat egy jótékonyági szervezetnek adományozzák. Az állítólag 200 éves hagyományt hosszas szunnyadás után 1981-ben elevenítették fel újra.